

ACCESUL ȘI UTILIZAREA BIBLIOTECILOR DIN CADRUL SISTEMULUI NAȚIONAL. PERFORMANȚĂ ȘI IMPACT

Tatiana LEVINȚA

ORCID 009-0000-3771-6705

Rezumat: În acest articol autorul face o analiză a datelor statistice de bibliotecă ce reflectă utilizarea bibliotecilor SNB din Moldova în anii 2022-2023. Tabelele și diagramele oferă date concrete, subliniind dinamica următorilor indicatori statistici și de performanță: utilizatori, împrumuturi, intrări, vizite și vizitatori. Este subliniată importanța monitorizării, colectării și prelucrării sistematice a datelor statistic, care permit evaluarea performanței și a impactului acesteia, oferă o imagine clară asupra modului în care biblioteca își îndeplinește misiunea și răspunde nevoilor comunității.

Cuvinte-cheie: cercetarea statistică, statistica de bibliotecă, indicatori de performanță, utilizarea bibliotecii, Sistemul Național de Biblioteci.

Abstract: This article presents an analysis of statistical library data that reflects the use of libraries from the National Librarianship System of Moldova in the years 2022-2023. Tables and charts provide exact information and highlight the dynamics of the following statistical and performance indicators: users, loans, entries, visits and visitors. The author emphasizes the importance of the systematic monitoring, collection and processing of statistical metrics that allow the evaluation of performance and impact. Data provides a bright picture of the library fulfilling its mission and responding to the community needs.

Keywords: statistical research, library statistics, performance indicators, library use, National Librarianship System.

Bibliotecile sunt instituții esențiale în societate, oferind acces la o gamă largă de resurse și servicii pentru dezvoltarea personală, educațională și profesională a comunității. În contextul modernizării, acestea trebuie să demonstreze valoarea prin evaluarea impactului asupra societății, evidențiată prin statistici de utilizare, studii, parteneriate și colaborări. Bibliotecile depun eforturi considerabile în colectarea și prelucrarea datelor statistice printr-un proces bine organizat, ce include monitorizarea zilnică și elaborarea de rapoarte statistice lunare și anuale, conform Formularului nr. 6-c „Cercetare statistică anuală. Activitatea bibliotecilor” și standardului internațional SM ISO 2789:2015 [3].

Odată cu apariția tehnologiilor informaționale gestionarea activității bibliotecii a devenit mai ușoară și mai transparentă, s-a schimbat modul de monitorizare și analiză a statisticilor de bibliotecă, transformând aceste procese în unele automatizate, ceea ce a dus la reducerea semnificativă a erorilor și la creșterea considerabilă a eficienței rezultatelor obținute.

Numărul de utilizatori activi, numărul de intrări, de vizitatori și vizite, de împrumuturi de documente, de colaborări și parteneriate în orice perioadă a dezvoltării bibliotecii au fost și sunt indicatori esențiali, care permit evaluarea performanței și impactului acesteia, oferă o imagine clară asupra modului în care biblioteca își îndeplinește misiunea și răspunde nevoilor comunității.

Dinamica utilizatorilor activi

Obiectivul principal al activității oricărei biblioteci moderne este, fără îndoială, „utilizatorul, persoană fizică sau juridică, înscrisă la bibliotecă și care folosește resursele informaționale, serviciile și facilitățile acesteia, atât în interiorul localului, cât și în afara acestuia” [3]. Orientarea către utilizator implică ajustarea continuă a serviciilor, resurselor și activităților bibliotecii, astfel încât acestea să răspundă cât mai bine nevoilor și așteptărilor acestuia.

În tabelele ce urmează sunt prezentate datele statistice pentru anii 2022-2023, care ne oferă un tablou real a numărului de utilizatori activi din Sistemul Național de Biblioteci (SNB) din Republica Moldova, variațiile acestora pentru ultimii doi ani, precum și distribuția lor după vârstă și gen.

Tabelul nr. 1. *Dinamica utilizatorilor activi/după tipuri de biblioteci, SNB, (mii)*

Anul	Total SNB	Biblioteci naționale	Biblioteci publice	Biblioteci din învățământ	Biblioteci speciali- zate
2022	1143,4	16,6	653,8	461,9	11,0
2023	1150,9	19,0	659,6	463,8	8,4
Variabila	+ 7,5	+ 2,4	+ 5,8	+ 1,9	-2,6
Variabila %	+ 0,7 %	+ 12,5 %	+ 1%	+ 0,4 %	-31%

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [7, 8].

În anul 2023, serviciile bibliotecilor din Republica Moldova au fost utilizate de 1150,9 mii de persoane, ce reprezintă 45,8% din populația țării. Dinamica utilizatorilor pentru anul 2023, comparativ cu anul 2022, indică o creștere de 7,5 mii de utilizatori (0,7%). În același an a crescut cu 12,5 % numărul de utilizatori în bibliotecile naționale. Bibliotecile publice și cele din învățământ au arătat și ele o dinamică în creștere cu variația de + 0,4% și respectiv + 1% a numărului de utilizatori. Bibliotecile specializate au înregistrat o scădere evidentă de minus 31%. Această diminuare se explică prin restructurările efectuate în acest sector de biblioteci.

**Tabelul nr. 2. Dinamica utilizatorilor activi/
după vârstă și gen, SNB, (mii)**

Anul	Utilizatori conform vârstei					Utilizatori după gen	
	Total SNB	copii până la 16 ani	tineri 17-34 ani	adulți 35-64 ani	vârstnici după 65 ani	femei	bărbați
2022	1.143,4	620,7	260,7	189,9	72	667,8	475,7
2023	1.150,9	649,6	259,2	172,8	68,8	673,2	477,7
Variabila 2022/2023	+ 7,5	+ 28,9	- 1,5	- 17,1	- 3,2	+ 5,5	+ 2
Variabila %	+ 0,7%	+ 4,6 %	- 0,6%	- 9,0%	- 4,6%	+ 0,8%	+ 0,4%

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [9, 10].

Din tabel rezultă următoarele: mai mult de jumătate din totalul utilizatorilor constituie copiii cu vârsta până la 16 ani, numărul cărora prevalează în toate tipurile de biblioteci cu excepția celor specializate. Aceste date demonstrează că creșterea generală a numărului de utilizatori pe SNB în perioada analizată se datorează în special copiilor până la 16 ani, consolidând astfel rolul acestora ca public prioritar, ce reprezintă grupul-țintă pentru biblioteci.

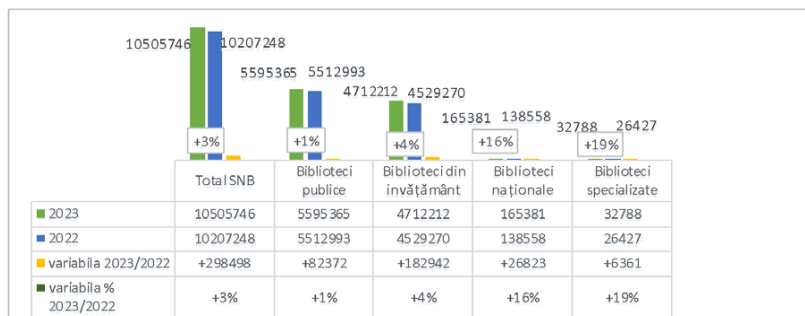
Conform distribuției utilizatorilor după gen, în anul 2023, femeile, în număr de 673,2 mii, au reprezentat peste 58, % din totalul utilizatorilor activi pe SNB, iar bărbații, fiind în număr 477,7 mii, au reprezentat 42 %,

respectiv cu 18% mai puțini decât femeile. Raportul dat, cu mici diferențe, a fost și în anii 2019; 2020; 2021; 2022 [7, 8, 9, 10], explicația constând în faptul că femeile sunt mai implicate decât bărbații în educarea și creșterea copiilor, în dezvoltarea personală și profesională, ceea ce presupune o utilizare mai eficientă a serviciilor de bibliotecă.

Dinamica intrărilor

Numărul de intrări (frecvența vizitelor persoanelor fizice) „este un indicator al accesibilității și popularității bibliotecii în comunitate”, care indică nivelul de activitate și „nivelul de utilizare a resurselor bibliotecii” [2]. Acest indicator poate varia în funcție de mai mulți factori, inclusiv tipul bibliotecii (națională, publică, din învățământ, specializată), locația acesteia, serviciile oferite, perioada anului etc. În bibliotecile publice poate exista o creștere a numărului de intrări în timpul verii, când sunt organizate programe pentru copii și adolescenți. În bibliotecile din învățământ, traficul crește în perioadele de examene și scade în vacanțe. Programul de funcționare extins al bibliotecilor de asemenea poate influența numărul de intrări. Accesul la resurse electronice, organizarea de evenimente culturale, cum ar fi lansări de carte, cluburi de lectură, ateliere și alte activități culturale și educaționale, pot contribui semnificativ la creșterea numărului de intrări și promovarea activă a acestora prin diverse canale de socializare, site-uri web, afișe etc.

Diagrama nr. 1. Dinamica intrărilor după tipuri de biblioteci SNB

Sursa: Elaborată în baza rapoartelor statistice 2023, 2022 [9, 10].

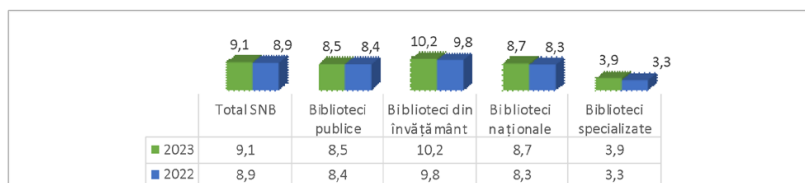
Conform datelor expuse în diagrama dată, bazate pe statistice oficiale, numărul total de intrări în anul 2023 a crescut cu 3% față de anul 2022. Deși bibliotecile nu au atins încă numărul de intrări din perioada prepandemică (13.294,4 mii de intrări în 2019, cu 21% mai multe decât în 2023), se observă totuși o dinamică pozitivă în întregul sistem de biblioteci în ultimii trei ani. O creștere a intrărilor cu 19% și respectiv cu 16% au arătat bibliotecile specializate și cele naționale, instituțiile de învățământ – cu 4%. Aceasta înseamnă că utilizatorii revin treptat la bibliotecă, subliniind importanța reevaluărilor și modernizărilor serviciilor și activităților efectuate de bibliotecari.

Dinamica intrărilor per utilizator activ.

„Adevărata valoare a bibliotecii se vede atunci când utilizatorii de o singură dată devin utilizatori activi ai bibliotecii și vizitează biblioteca de mai multe ori. Indicatorul de performanță utilizat în acest caz este numărul de intrări per utilizator activ” [2].

Calculul intrărilor per utilizator activ se efectuează prin împărțirea numărului total de intrări la numărul de utilizatori într-o perioadă concretă.

Diagrama nr. 2. Dinamica intrărilor per utilizator activ SNB

Sursa: Elaborată în baza rapoartelor statistice 2023, 2022 [9, 10].

Efectuând analiza comparativă a acestui indicator pentru ultimii doi ani în SNB, observăm o ușoară creștere a numărului de intrări per utilizator activ – de la 8,9 în 2022 la 9,1 în 2023. Aceasta ne sugerează că interesul pentru lectură fizică se menține și chiar crește, ceea ce este foarte important într-o perioadă în care viața devine tot mai tehnologizată și digitalizată. Într-o eră în care majoritatea activităților zilnice se mută online, păstrarea interesului pentru lecturile tradiționale este un fapt îmbucurător pentru bibliotecari.

Dinamica împrumuturilor

„Împrumut se consideră transmiterea directă sau furnizarea către utilizator a unui document” (standardul SM / ISO 2789:2015) [4].

Împrumutul de documente în biblioteci este unul dintre indicatorii-cheie, care oferă o imagine clară asupra tendințelor în preferințele utilizatorilor, evidențiind tipurile de documente cel mai frecvent împrumutate (cărți, reviste, materiale audiovizuale), împrumuturile în funcție de conținut precum și limbă.

Tabelul nr. 3. Dinamica împrumuturilor, SNB, (mii)

	Total SNB	Biblioteci naționale	Biblioteci publice	Biblioteci din învățământ	Biblioteci speciali- zate
Anul 2022:	16873,9	396,4	8212,0	7794,8	470,6
– inclusiv l. română	76 %	58 %	74 %	83 %	17 %
Anul 2023:	17466,2	486,2	7982,2	8541,3	456,4
– inclusiv l. română	73 %	57%	75 %	75 %	13%
Variabila 2022 / 2023 :	+592,3	+89,8	-229,8	+746,5	-14,2
– inclusiv l. română	-99,0	+47,4	-83,0	-41,7	-21,6
Variabila 2022 / 2023 %	+3,4%	+18,5%	-2,9%	+8,7%	-3,1%
– inclusiv l. română %	-0,8%	+17,1%	-1,4%	-0,6%	-36,0%

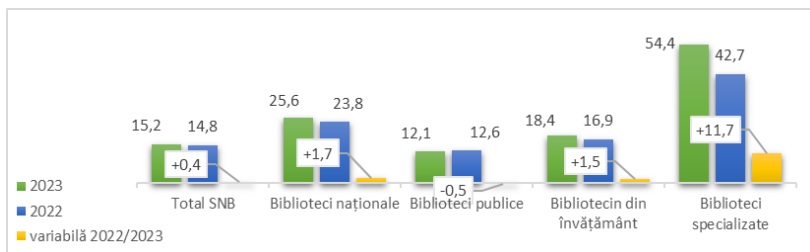
Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [9, 10].

Analiza datelor ce reflectă dinamica împrumuturilor în SNB demonstrează o creștere de 3,4% în anul 2023 față de anul precedent. Cel mai mult a crescut numărul de documente împrumutate în bibliotecile naționale (+18,5%) și în bibliotecile din învățământ (+ 8,7%). Bibliotecile publice și cele specializate raportează o diminuare de (-) 2,9 % și, respectiv (-) 3,1%. Scăderea numărului de împrumuturi în aceste biblioteci ar putea indica nevoia de reevaluare a strategiilor de atragere a utilizatorilor și de actualizare a colecțiilor. Totodată, este necesar să scoatem în evidență un indicator important al interesului utilizatorilor – *împrumutul de documente în limba română*, care în anul 2023 a scăzut cu 0,8% față de anul 2022. Singura categorie de biblioteci cu o dinamică pozitivă la acest capitol a fost rețeaua de biblioteci naționale, cu o ascendență de +17 % a împrumuturilor în anul 2023 față de 2022.

Împrumut per utilizator activ

Acest indicator de performanță, măsoară numărul mediu de împrumuturi efectuate de fiecare utilizator activ într-o anumită perioadă de timp, ajută la înțelegerea gradului de utilizare a resurselor bibliotecii și poate oferi informații valoroase despre comportamentul utilizatorilor. De exemplu, un număr mare de împrumuturi per utilizator activ indică o utilizare intensă a resurselor bibliotecii, în timp ce un număr mic poate sugera necesitatea de a îmbunătăți colecția sau serviciile oferite. Nivelul acestui indicator de performanță poate varia în funcție de tipul și mărimea bibliotecii, precum și de comunitatea pe care o servește.

Diagrama nr. 3. Dinamica împrumuturilor per utilizator activ

Sursa: Elaborată în baza rapoartelor statistice 2023, 2022 [9, 10].

În anul 2023, fiecare utilizator activ al bibliotecilor din SNB a împrumutat în medie circa 15 documente, cu 0,4 documente mai multe decât în anul 2022. Bibliotecile naționale, din învățământ și specializate au raportat o utilizare mai intensă a resurselor. Dintre acestea se evidențiază bibliotecile specializate cu o medie de 54,4 împrumuturi per utilizator activ în anul 2023, față de 42,7 în anul 2022, având o creștere de plus 11,7 împrumuturi per utilizator activ. O scădere ușoară s-a înregistrat în bibliotecile publice, fiind în minus cu 0,5 împrumuturi per utilizator activ în acești doi ani.

Împrumut pe cap de locuitor

Împrumutul pe cap de locuitor este un indicator esențial pentru a evalua performanța și impactul bibliotecilor asupra societății, „obiectivul fiind de a stabili rata de utilizare a colecțiilor

de bibliotecă de către populația servită de aceasta/numărul total de împrumuturi dintr-un an împărțit la totalul populației pe care o servește biblioteca” [2]. „Acest indicator de performanță este aplicat pentru toate bibliotecile care au o colecție destinată împrumutului. Poate fi folosit la compararea bibliotecilor, dacă se ține seama de diferențele dintre ele în ceea ce privește misiunea, factorii socio-economici și perioadele de împrumut” [3].

Un nivel ridicat al acestui indicator sugerează că biblioteca este bine dotată cu resurse accesibile și atractive pentru comunitate și indică un interes crescut al populației pentru lectură, educație și dezvoltare personală. Totodată, analizând datele despre împrumutul per cap de locuitor, putem scoate în evidență bibliotecile și respectiv zonele țării unde resursele sunt subutilizate și unde ar putea fi necesare îmbunătățiri sau investiții suplimentare și acest lucru urmează să fie realizat.

Tabel nr. 4. *Dinamica împrumutului per cap de locuitor în bibliotecile publice și naționale*

	Anul 2022	Anul 2023	Variabila 2022 / 2023
Biblioteci naționale	0,15	0,19	+0,04
Biblioteci publice	3,15	3,18	+0,02
Total	3,31	3,37	+0,6

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [9, 10].

Tabelul dat arată o comparație a numărului de împrumuturi per cap de locuitor în bibliotecile naționale și publice între anii 2022 și 2023. În anul de referință 2023, bibliotecile naționale și publice au împrumutat 8.468.470 de volume, comparativ cu 8.608.438 de volume împrumutate în 2022. Conform datelor oficiale, populația în Republica Moldova era de 2.604.000 de persoane la 1 ianuarie 2023 și de 2.512.800 de persoane la 1 ianuarie 2024. Calculele efectuate pentru indicatorul de performanță privind împrumutul *per capita* ne arată că atât bibliotecile naționale, cât și cele publice au înregistrat o ușoară creștere a numărului de împrumuturi pe cap de locuitor. În bibliotecile naționale, acest indicator

a crescut de la 0,15 la 0,19, iar în bibliotecile publice – de la 3,15 la 3,19. Aceasta sugerează că, dacă interesul pentru utilizarea serviciilor oferite de biblioteci nu este în creștere semnificativă, atunci cel puțin rămâne stabil, chiar și în contextul digitalizării tot mai accentuate.

Dinamica vizitelor și vizitatorilor:

Indicatorii de vizite și vizitatori în biblioteci sunt parametrii care ne vorbesc despre evaluarea, utilizarea și impactul serviciilor bibliotecii în mediul online. Vizitele se referă la numărul total de *accesări* ale resurselor și serviciilor online ale bibliotecii, cum ar fi site-ul web, catalogul online, bazele de date digitale și alte platforme electronice. Vizitatorii reprezintă numărul unic de *utilizatori care accesează* aceste resurse și servicii online într-o anumită perioadă de timp. Aceste date ne ajută să înțelegem cum și cât de frecvent sunt utilizate resursele digitale ale bibliotecii, oferind date valoroase pentru îmbunătățirea și dezvoltarea serviciilor online.

Pandemia COVID-19 a accelerat adoptarea serviciilor electronice în biblioteci. Deoarece multe instituții au fost nevoite să închidă spațiile fizice și să ofere acces la resursele lor prin intermediul online a crescut impunător utilizarea resurselor digitale, evidențiind importanța acestora în asigurarea continuității utilizării serviciilor de bibliotecă. În perioada post-COVID, acest fenomen a continuat să crească. Dinamica din ultimii doi ani a vizitelor și vizitatorilor pe website-urile și blogurile bibliotecilor SNB a evoluat semnificativ, reflectând adaptarea la noile tehnologii și schimbările în comportamentul utilizatorilor.

Tabelul nr. 5. Dinamica vizitelor și vizitatorilor SNB (mii)

	Anul 2022	Anul 2023	Variabila 2022 / 2023	Variabila 2022 / 2023 %
Vizitatori website-uri	1903,2	3419,8	+1516,6	+44%
Vizitatori pe bloguri	798,3	870,9	+72,6	+8%
Vizite pe website-uri	3015,2	4782,1	+1766,9	+37%
Vizite pe bloguri	1217,5	1373,4	+155,9	+11%

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [9, 10]

Datele din tabelul de mai sus arată o creștere a numărului de vizite și de vizitatori pe website-urile și blogurile bibliotecilor din Sistemul Național, comparativ cu anul 2022. Este important de menționat că popularitatea în creștere a website-urilor bibliotecilor, accesibilitatea și comoditatea acestora permit bibliotecilor să-și extindă ofertele de resurse digitale, inclusiv cărți electronice și baze de date, să-și promoveze evenimentele și activitățile online și să atragă un număr mai mare de utilizatori.

Parteneriatul privind activitatea bibliotecilor reprezintă o „cooperare permanentă și formală între o bibliotecă și una sau mai multe organizații, inclusiv alte biblioteci, în ceea ce privește desfășurarea unor activități sau prestarea unor servicii de bibliotecă” [3].

Numărul de parteneri în bibliotecă indică numărul de persoane fizice și/sau juridice cu care biblioteca a avut relații de parteneriat în perioada de referință în baza unui acord sau contract.

Tabelul nr. 6. Dinamica partenerilor SNB

	Anul 2022	Anul 2023	Variabila %
<i>Dinamica partenerilor Sistemul Național de Biblioteci</i>			
Biblioteci naționale	146	141	-4%
Biblioteci publice	5394	5421	+0,5
Biblioteci ale instituțiilor de învățământ	2505	2657	+6%
Biblioteci specializate	118	117	-0,9%
Total	8163	8336	+2%
<i>Inclusiv parteneri internaționali</i>			
Biblioteci naționale	25	36	+31%
Biblioteci publice	116	200	+42%
Biblioteci ale instituțiilor de învățământ	324	282	-15%
Biblioteci specializate	100	97	-3%
Total	565	615	+8%

Sursa: Elaborat în baza rapoartelor statistice 2022, 2023 [9, 10].

Tabelul prezentat ilustrează o tendință pozitivă în activitatea bibliotecilor la nivel de țară pentru încheierea unor noi contracte

de colaborare și atragerea de noi parteneri. În 2023 bibliotecile din SNB au raportat cu 173 de parteneri mai mulți decât în anul 2022, inclusiv 50 de parteneri internaționali. O colaborare mai activă au demonstrat bibliotecile publice și cele din învățământ, având o creștere de 152 și respectiv 27 de parteneri. O scădere a numărului partenerilor de peste hotare au relatat bibliotecile specializate și cele din învățământ.

Din cele expuse deducem: bibliotecile naționale și cele publice dispun de o rețea mai bună de parteneri internaționali, însă ar trebui să intensifice colaborarea cu partenerii naționali. Pe de altă parte, bibliotecile din învățământ și bibliotecile specializate ar trebui să se concentreze pe colaborările cu partenerii din străinătate. Atragerea de noi parteneri poate fi realizată prin lansarea unor programe și inițiative noi, precum și prin organizarea și participarea la simpozioane, conferințe, evenimente etc., care pot facilita întâlniri și discuții cu potențiali parteneri din diverse domenii.

Concluzii

Utilizarea bibliotecilor, analiza indicatorilor statistici și evaluarea performanței acestora relevă rolul bibliotecilor în dezvoltarea personală și profesională a utilizatorilor. În contextul modernizării și tehnologizării, bibliotecile au devenit accesibile atât fizic, cât și digital, atrăgând o diversitate de utilizatori. Indicatorii statistici, precum dinamica numărului de utilizatori, vizite și împrumuturi, oferă o situație clară asupra utilizării și impactului bibliotecilor.

Potrivit datelor statistice pentru anul 2023, se constată o creștere a împrumutului de documente în SNB cu 592,3 mii volume mai multe decât în anul 2022. De asemenea, numărul utilizatorilor activi a crescut la 1.150,9 mii, cu 7,5 mii mai mult față de anul precedent. În 2023 împrumutul per utilizator activ în 2023 a fost de 15 volume pe an, cu o creștere de 0,42 volume în comparație cu 2022. Aproximativ 45,8% din populația Republicii Moldova a utilizat serviciile bibliotecilor, cu 2% mai multe decât în anul 2022.

Deci, în perioada 2022-2023, se observă o ușoară creștere a utilizatorilor activi în SNB, ceea ce reflectă adaptarea serviciilor la nevoile lor. Analiza detaliată a împrumuturilor și intrărilor demonstrează

o creștere moderată a utilizării resurselor în format fizic. O dinamică pozitivă au demonstrat site-urile bibliotecilor, care devin din ce în ce mai apreciate. Deși schimbările sunt nesemnificative, ele indică totuși o tendință pozitivă, care sugerează că bibliotecile rămân relevante, însă există spațiu pentru îmbunătățirea accesului și atragerea de noi categorii de utilizatori.

Analiza statistică sistematică este esențială pentru ajustarea strategiilor și maximizarea impactului asupra utilizatorilor. Performanța bibliotecilor depinde de capacitatea acestora de a se adapta la necesitățile comunității, în special, prin modernizarea serviciilor și promovarea activă a resurselor disponibile.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, L.; PINTILEI, E.; MUNTEAN, A.; TOSTOGAN, A.; COSOVAN, V. et al. Biblioteconomie și științe ale informării. Manual practic. Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău: Epigraf, 2021, pp. 131. ISBN 978-9975-3510-5-8.
2. CORGHENCI, L.; POPA, V. Sistemul Național de Biblioteci prin prisma indicatorilor statistici ai anului 2018. Magazin bibliologic. 2019, nr. 1-2, pp. 29-35. ISSN 1857-1476.
3. Indicatori de performanță (relaționali) pentru biblioteci: Ghid în sprijinul implementării SM ISO 1160:2016. Aprobare la 22 noiembrie 2016 de Institutul de Standardizare din Moldova. Elaborat: Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 2017. 33 p. Disponibil: [Ghid-Indicatori-de-performanta-2018.pdf \(bnrm.md\)](#) [accesat 2024-08-03].
4. INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA. SM ISO 11620:2016, Informare și documentare. Indicatori de performanță pentru biblioteci. Aprobare 2016-11-22. Manuscris. Chișinău: ISM, 2016. 79 p.
5. INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA. SM ISO 2789:2015, Informare și documentare. Statistici Internaționale de bibliotecă. Aprobare 26.01.2015. Manuscris. Chișinău: ISM, 2015. 58 p.
6. PINTILEI, Elena; OSOIANU, Vera. Datele statistice ca dovadă a impactului bibliotecii asupra comunității. Magazin bibliologic. 2018, nr. 1-2, pp. 22-27. ISSN 1857-1476.
7. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2019. [online]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-08-03].
8. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2021. [online]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-08-03].

9. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2022. [online]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-08-03].
10. Statistica de bibliotecă: Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2023. [online]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-08-03].
11. Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova: Studiu statistic 2017-2019 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; responsabil de ediție: Vera Osoianu. – Chișinău : BNRM, 2020. – 90 p. – ISBN 978-9975-3425-2-0 ; Idem [Resursă electronică]. – URL: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1287> (accesat 04.08.2024).
12. Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova: Studiu statistic 2020-2021 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; responsabili de ediție: Vera Osoianu, Victoria Popa. – Chișinău : BNRM, 2023. – 95 p. – ISBN 978-9975-119-60-3; Idem [Resursă electronică]. – URL: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1742> (accesat 04.08.2024).